

HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

1996

LATIN

3 UNIT (ADDITIONAL)
(50 Marks)

*Time allowed—One hour and a half
(Plus 5 minutes' reading time)*

DIRECTIONS TO CANDIDATES

- The examination paper consists of two Sections:
Section I Catullus
Section II Unseen Verse Translation
- Attempt ALL questions.
- Answer each Section in a *separate* Writing Booklet.
- Write your Student Number and Centre Number on each Writing Booklet.
- All translations should be written on alternate lines.

SECTION I
CATULLUS
(30 Marks)

Marks

All translations should be written on alternate lines.

QUESTION 1. Use a *separate* Writing Booklet.

Read the following passages and answer the questions attached.

(a)	Phaselus ille quem videtis, hospites, ait fuisse navium celerrimus, neque ullius natantis impetum trabis nequisse praeterire, sive palmulis opus foret volare sive linteo. Et hoc negat minacis Hadriatici negare litus insulasve Cycladas Rhodumque nobilem horridamque Thraciam Propontida trucemve Ponticum sinum (ubi iste post phaselus antea fuit comata silva—nam Cytorio in iugo loquente saepe sibilum edidit coma). Amastri Pontica et Cytore buxifer, tibi haec fuisse et esse cognitissima ait phaselus, ultima ex origine tuo stetisse dicit in cacumine, tuo imbuisse palmulas in aequore; et inde tot per impotentia freta erum tulisse, laeva sive dextera vocaret aura, sive utrumque Iuppiter simul secundus incidisset in pedem.	8 5 10 15 20
	Poem 4	

Translate this passage into English.

QUESTION 1. (Continued)

Marks

(b)	<p>Acmen Septimius suos amores tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme, ni te perdit amo atque amare porro omnes sum assidue paratus annos, quantum qui pote plurimum perire, solus in Libya Indiaque tosta caesio veniam obvius leoni.' Hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante dextra sternuit approbationem. At Acme leviter caput reflectens et dulcis pueri ebrios ocellos illo purpureo ore suaviata, 'Sic' inquit 'mea vita Septimille, huic uni domino usque serviamus, ut multo mihi maior acriorque ignis mollibus ardet in medullis.' Hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante dextra sternuit approbationem. Nunc ab auspicio bono profecti mutuis animis amant amantur. Unam Septimius misellus Acmen mavult quam Syrias Britanniasque: uno in Septimio fidelis Acme facit delicias libidinesque. Quis ullos homines beatiores vidit, quis Venerem auspiciorem?</p>	<p>9</p> <p>5</p> <p>10</p> <p>15</p> <p>20</p> <p>25</p>
-----	---	--

Poem 45

- (i) Scan the first two lines of this poem.
- (ii) Show how structure and language reinforce the picture given in the poem.

QUESTION 1. (Continued)

Marks

- (c) Odi et amo. Quare id faciam, fortasse requiris.
Nescio, sed fieri sentio et excrucior. 8

Poem 85

Huc est mens deducta tua mea, Lesbia, culpa,
atque ita se officio perdidit ipsa suo,
ut iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,
nec desistere amare, omnia si facias.

Poem 75

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,
Lesbia, nec prae me velle tenere Iovem.
Dilexi tum te non tantum ut vulgus amicam,
sed pater ut gnatos diligit et generos.
Nunc te cognovi: quare etsi impensius uror,
multo mi tamen es vilior et levior.
Qui potis est, inquis? Quod amantem iniuria talis
cogit amare magis, sed bene velle minus.

5

Poem 72

Compare these THREE poems. Which do you regard as the most effective, and for what reasons?

- (d) Multas per gentes et multa per aequora vectus
advenio has miseras, frater, ad inferias,
ut te postremo donarem munere mortis
et mutam nequiquam alloquerer cinerem.
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
heu miser indigne frater adempte mihi,
nunc tamen interea haec, prisco quae more parentum
tradita sunt tristi munere ad inferias,
accipe fraterno multum manantia fletu,
atque in perpetuum, frater, ave atque vale. 5

10

Poem 101

Translate these lines into English.

SECTION II
UNSEEN VERSE TRANSLATION
 (20 Marks)

Marks

All translations should be written on alternate lines.

QUESTION 2. Use a *separate* Writing Booklet.

20

Translate the following into English.

The Sibyl's prophecy

*'Impiger Aenea, volitantis frater Amoris,
 Troica qui profugis sacra vehis ratibus,
 iam tibi Laurentes adsignat Iuppiter agros,
 iam vocat errantes hospita terra Lares.
 illic sanctus eris cum te veneranda Numici
 unda deum caelo miserit indigetem.
 ecce super fessas volitat Victoria puppes;
 tandem ad Troianos diva superba venit.
 ecce mihi lucent Rutulis incendia castris;
 iam tibi praedico, barbare Turne, necem.'*

TIBULLUS II, 5, 39–48

impiger: never-resting

puppis: ship

Numicius is the name of a river

BLANK PAGE

BLANK PAGE

BLANK PAGE